

ГІГАНТСЬКА ЧЕРЕПАХА

Мешкав колись у Буенос-Айресі чоловік, котрий тішився життям, бо був він людиною працювитою і мав міцне здоров'я. Та якось той чоловік занедужав, і лікарі запевнили його, що вилікуватися він зможе лише на природі. Але чоловік мусив годувати менших братів, тож не хотів виїздити з міста й з кожним днем почувався дедалі гірше. Аж ось його приятель, котрий працював директором зоопарку, сказав йому:

— Ви мій приятель, і до того ж людина гарна та працювита. Тому я хочу, щоб ви оселилися в сільві й, вправляючись на свіжому повітрі, врешті-решт одужали. А що ви цілкий стрілець, то полюйте диких звірів і привезіть мені їхні шкури, а я заплачу вам наперед, щоб ваші менші брати мали що їсти.

Хворий погодився й подався далеко-далеко, туди, де закінчується провінція Міс'йонес¹. Там було дуже спекотно, і це йшло йому на користь.

1. Міс'йонес — провінція на північному сході Аргентини (тут і далі прим. перекладача).

Він жив один-однісінький у сельві і сам куховарив. Харчувався птахами та звіриною, яких вдавалося вполювати в хащах, а ще плодами дерев, що росли в тій місцині. Спав чоловік зазвичай просто під якимось деревом, а в негоду за п'ять хвилин облаштовував собі накриття з пальмового гілля й сидів під ним, наче й не було нічого, посеред лісу, який стрясали пориви вітру та злива.

Шкури звірів чоловік скрутив у сувій, який носив за плечима. А ще він упіймав чимало отруйних змій і тримав їх у порожнистому гарбузі; треба сказати, що гарбузи там незрідка траплялися завбільшки з бочки для гасу.

Чоловік знову вбрався в силу, до нього повернулися здоровий колір обличчя та добрий апетит. Якось, коли його мучив голод, бо перед тим упродовж двох днів він не міг нікого вполювати, чоловік угледів на березі великого затону ягуара; той саме намірявся з'їсти черепаху, яку поставив сторчма, щоб просунути під панцир пазурі й видобути м'ясо. Завваживши чоловіка, ягуар загрозово рикнув і стрибнув на нього. Однак вправний мисливець поцілів звіра межі очі й розчерепив йому голову. А потім злупив з нього шкуру таку велику, що нею можна було встелити цілу кімнату.

— А тепер я з'їм черепаху, адже в неї таке смачне м'ясо, — мовив чоловік.

Та коли наблизився до черепахи, побачив, що та поранена: її голова була майже відірвана від шиї й трималася на двох чи трьох жилах.

Чоловік попри голод зглянувся над бідолашною твариною й, перетягнувши паском, приволік до свого сховку, а там перев'язав черепасі голову, розірвавши на клапті свою єдину сорочку, бо більше не було чим. Він волочив її, оскільки черепаху виявилася надто великою, заввишки зі стілець, і важила, як доросла людина.

Багато днів перев'язана черепаху нерухомо лежала в кутку.

Чоловік щодня лікував її, а тоді поплескував по панциру.

Нарешті тварина оклигала. Однак невдовзі захворів чоловік. Його лихоманило, в нього боліло все тіло.

Невдовзі він уже не міг підвестися. Температура

підвищувалася, горло горіло через спрагу. І тоді чоловік збагнув, що справи його кепські, й мовив уголос, хоча лежав один-однісінький, потерпаючи від пропасниці.

— Я маю померти. Я тут сам і вже не годен підвестися, мені ніхто навіть води не подасть. Я помру через голод і спрагу.

А що температура в нього й далі підвищувалася, чоловік знепритомнів.

Однак черепаха чула й зрозуміла слова мисливця.

— Чоловік не з'їв мене тоді, хоча був страшенно голодний, а натомість вилікував, — міркувала вона. — Тепер я вилікую його.

І вона поповзла до затону, знайшла якусь мушлю й, добре почистивши її піском та золою, зачерпнула води та напоїла чоловіка, котрий лежав на своїй накидці й помирав од спраги. А тоді негайно вирушила на пошуки їстівного коріння та соковитої трави та дала їх чоловікові. Той їв, не усвідомлюючи, хто його годує, бо через гарячку нікого не впізнавав.

Щоранку черепаха шукала по всьому лісу для чоловіка їстівне коріння й шкодувала, що не може видертися на дерево, щоб принести йому плодів.

Так чоловік харчувався багато днів, не здогадуючись, хто його годує, аж нарешті прийшов до тями. А коли роззирнувся, то упевнився, що лежить один-однісінький, бо поруч не було нікого, крім черепахи. І тоді він знову мовив уголос:

— Я в селві сам, лихоманка знову знеможе мене, і я помру тут, бо лише в Буенос-Айресі є ліки, здатні мені зарадити. Але я нізащо не дістануся туди й помру тут.

І сталося так, як він сказав: надвечір його почало лихоманити ще дужче, ніж доти, й чоловік знову знепритомнів.

Однак черепаха й цього разу почула його слова.

— Якщо він залишиться в селві, то помре, бо тут немає ліків, — проказала вона. — Я мушу доправити його до Буенос-Айреса.

І черепаха нарвала гнучких та міцних лозин, обережно поклала чоловіка собі на панцир й добре прив'язала, аби

той, бува, не впав. А коли після численних спроб їй вдалося, не потривоживши мисливця, якнайкраще припасувати рушницю, шкури та гарбуз зі зміями, черепаха вирушила в путь.

Отак повзла вона багато днів і ночей із чоловіком на спині. Проминала ліси та поля, перепливала широкі річки, долала грузькі мочарі. Рухалася вісім-десять годин, а тоді зупинялася й обережно клала чоловіка на суху траву.

Потім знаходила воду та соковите коріння й напувала та годувала хворого. І їла сама, хоча була така стомлена, що воліла б краще спати.

Часом їй доводилося повзти під пекучим сонцем; стояло літо, і мисливця так лихоманило, що той марив та помирав од спраги. «Пити! Пити!» — стогнав він раз по раз. І черепаха мусила його поїти.

Так минали дні, тижні. Вони неухильно наближалися до Буенос-Айреса, однак із кожним днем черепаха дедалі слабшала, знесилювалася, а проте не нарікала. Часом вона лежала знеможена, а до чоловіка почасти поверталася тям, і він голосно промовляв:

— Я помру, мені стає все гірше, і лише в Буенос-Айресі я міг би вилікуватися. Але я помру один-однісінький тут, у лісі.

Він був непритомний, тож гадав, буцімто й далі лежить у своєму сховку. А черепаха підводилася та рушала далі.

Та настав день, коли черепаха не могла більше повзти. Її сили вичерпалися. Бідолашна тварина знемоглася, бо вже цілий тиждень не їла, так квапилася якнайшвидше дістатися до Буенос-Айреса.

Коли споночіло, черепаха завважила на обрії далекі вогники, що освітлювали небо, й не могла зрозуміти, що це за саяво. Вона дедалі слабшала і вже заплющила очі, готуючись померти поруч із мисливцем і шкодуючи лише про те, що не спромоглася врятувати людину, котра так добре повелася з нею.

Вона вже була в Буенос-Айресі, але не здогадувалася про це. Бо то вогні міста відбивалися в небі, і черепаха прощалася із життям, коли її героїчна подорож нарешті скінчилася.

Однак якесь міське мишеня — можливо, то було мишеня Перес¹ — угледіло помираючих подорожніх.

— Оце так черепаха! — мовило мишеня. — Вперше бачу таку здоровенну черепаху. А що там у тебе на спині? Либонь, дрова?

— Ні, — сумно озвалася черепаха. — Це людина.

— І куди ж ти прямуєш із цією людиною? — поцікавилося мишеня.

— Я... я... сподівалася дістатися до Буенос-Айреса, ледь чутно проказала нещасна тварина. — Але ми помремо тут, бо я ніколи не доповзу...

— Яка ж ти дурна, — розреготалося мишеня. — Вперше бачу таку дурну черепаху! Адже ти в Буенос-Айресі! Оті вогники вдалині, то і є Буенос-Айрес.

Від цих слів мишеняти черепаха відчула неймовірний приплив сил, — адже вона ще могла врятувати мисливця — тож одразу поповзла далі.

Вдосвіта директор зоопарку завважив брудну худючу черепаху, що тягнула прив'язаного до її спини помираючого чоловіка. Директор упізнав свого приятеля й негайно побіг по ліки, які швидко зарадили хворому.

Коли мисливець дізнався, як його врятувала черепаха, як вона пододала триста миль, аби вилікувати його, то не схотів розлучатися з нею. А що він не міг тримати її вдома, бо жив у невеличкому помешканні, директор пообіцяв оселити тварину в зоопарку та дбати про неї, немов про рідну дочку.

Так усе й сталося. Втішена людською ласкою черепаха залюбки повзає по всьому зоопарку, це її ми можемо бачити щодня, коли вона їсть траву, що росте біля кліток із мавпами.

Мисливець щовечора провідує її, а черепаха здаля впізнає свого приятеля. Години зо дві вони проводять разом, і черепаха ніколи не відпускає мисливця, поки той не поплескає її по панциру.

1. Мишеня Перес — персонаж дитячого фольклору.